

Світло й темрява

Микола Руденко

I

Де правда — Бог чи той живий потік,
Який засіяв землю чудесами?..
Тобі належить витратити вік,
Щоб мовити просвітлено: те ж саме!

Чи в назвах справа?..
Вічну круговерть
Давно уже збагнули мудрі люди:
Життя — це Світло.
Темрява — це смерть...
І так усюди по світах,
Усюди!..

Жили б ми завше у добрі — не в злі,—
І рай давно б уже прийшов до хати,
Якби на цій безрадісній землі
Людьми не вміла Темрява ставати.

Та лихо в тому, що вона стає
Царями та отцями всіх народів
І павутиння розгорта своє.
Щоб витлумити зела добрих сходів.

А ми — немов безкрилі світляки,
Які ховаються в холодні трави.
Роз'єднаність і страх жеруть думки —
Ні певності, ні гордості, ні слави...

Та що було б, якби злетілись ми,
Схвильовані єднанням до нестями?

Ми б сонцем стали в череві Пітьми
І світ новий осяяли серцями...

Якщо очима чесної душі

Ти бачиш ті сонця —
Будь атеїстом.
Бо не в молитвах суть, товариші,—
Молитись можна гопакон чи твістом.

Молитись можна молотом, пером,
Хрестом чи п'ятикутною зорею...
Аби душа наповнилась добром
І нап'ялась вітрилами на реї.

Щоб корабель твій вирушив у путь —
Туди, де Світло Правди не вгасає...
Добро і Світло!..
І не в тому суть,
Від Маркса те прийшло чи від Ісаї.

У нас попереду віки й віки —
Історія не сповільнила кроків.
Не раз іще з космічної ріки
І Світло, й Тьма пришлють своїх пророків.

Та хай ніколи совість не мовчить,—
Хай пам'ятають і сини, й онуки:
Хто голови стинає, щоб навчить,
Той не несе ні правди, ні науки.

Із ним у вас майбутнього нема.
Вставайте на його шляху стіною,—
Бо то є Тьма, ота захланна Тьма,
Яку одвіку звали сатаною.

II

Із шкури — у тогу.
Із тоги — в кольчугу...
Та що нам від того,
Старий волоцюго?

Рядись, не рядись, але знаємо ми:
Ти був і залишишся духом пільми.

Ти шлеш нам на очі
Облуду й полуду.
Чого ж бо ти хочеш,
Космічний приблудо?

Ні згоди у нас не спитавши, ні прав,
Ти Землю собі на маєток обрав.

Для тебе принада —
В коронах перлини.
Та вся твоя влада —
Це колос із глини.

Ти любиш, люципере, все, що блищить,
А ми тільки в істині бачимо щит,

Із шкури — у тогу,
Із тоги — в кольчугу...
Та що нам від того,
Старий волоцюго?

Хоч ти ще шукаєш для себе корон,
Та валиться, валиться глиняний трон.

III

По всій планеті стогін і воання,
По всій Землі лихі передчуття.
Немовби нас готує до заклання
Лихий володар нашого життя,

Колись, покинувши господню раду,
Шугнувши вниз на чорному крилі,
Він учинив страшну космічну зраду,
Щоб стати хижим власником Землі.

Це, кажуть, байка. Та поглянь довкола:
Чи наша правда краще вигляда?
Немовби у земне магнітне поле
Вплелась його смолиста борода.

І кожен дух, закований в росинку,
Жадає в бійці тій дістати роль.
А хто добуде чорну волосинку,
Той над людьми владика і король.

Добута з бороди царя нічного,
Вона не дасть нам соняшних плодів.
Та ми чомусь готові впасти в ноги
Тому, хто скарбом цим заволодів.

Карета царська чи державний потяг
Везуть його між квітів та осанн.
Міняються лиш назви, трони, одяг,—
Та не міняється космічний сан.

Він той, хто учинив пекельну зраду.
Він — майстер страт, наповнювач гробів.

Він людство б винищив за трон і владу.
Та ось біда: де ж добувають рабів?..

О мудра байко! Перша і остання
Земна наука, згубне відкриття...
По всій планеті стогін і волення,
По всій Землі лихі передчуття.

IV

У давильні своїй, виноробе,
Не дави молодий виноград:
То ж бо є небезпечна спроба—
Менше радості, більше втрат.

Уяви, що планета наша —
Виноградина молода.
Десь чекає космічна чаша,
Хтось давильний прес наклада.

Хтось вичавлює наші соки,
Кров тече із траншей-канав...
Не даремно ж посланець високий

Власну кров у вині пізнав.

Будьмо мужні та будьмо сильні,—
Ждуть на зорях святкові столи.
Тільки б вийти з тієї давильні,
Де мільйони кров'ю стекли.

І. довершивши предків справу,
Встати духом святим із вина,
Де, наповнивши чашу криваву,
Ще регоче хмільний сатана.

Хай він вип'є, нехай регоче!
Ми ж побачимо із висот,
Як набрякнуть блудливі очі,
Конвульсивне здригнеться рот.

Темні душі, мов чорні миші,
Розбіжаться до мертвих планет,
І Земля у врочистій тиші
Вийде в простір з лихих тенет.

Під новим галактичним знаком
Тільки мудрість поллється до чаш.
І тоді не вином, а злаком
Славен буде нащадок наш.

Щоб наповнився щастям по вінця
Світ оцей для прийдешніх діб,
Прийде людство до українця —
Хай навчить, як творити хліб.

Колосок — то найліпша оздоба,
Що дарує для брата брат...
Колосками радій, виноробе,—
Не дави молодий виноград.

V

Сонце із озера вийшло на сушу,
Щоб розпочати життя трудове.

Промінь летить і пронизує душу —
В промені тому хтось вічний живе.

Це ж і донині царює у світі,
Йде по землі, не питаючи прав,
Гордий, нескорений дух Нефертіті,
Пійманий стеблами злаків і трав.

І у якусь невідому годину
Там, де зоря випиває росу,
Хлібне зерно, обернувшись в людину,
Знову повторює дивну красу,—

Щоб, до землі припадаючи вухом,
В пальцях тримаючи зоряну нить,
Простір, наповнений сонячним духом.
Батьком назвати і в серці вмістити;

Щоб, не питаючи віку і дати,
Знову іти по стежках кам'яних —
Вічно сміятись і вічно страждати
В небі, у водах, у злаках земних.

VI

Ти — це зоряний дух. котрий вчасно на Землю прийшов,
Щоб прийняти на себе скорботи її та боління.
Липне куля земна до гарячих твоїх підошов,
А в болючому серці — високі пророцтва й стремління.

Не Мойсей. не Христос. Але звісно, що Сином Людським
Неминуче повинен за власним призначенням стати.
Все, як треба, перейдеш ти шляхом своїм неземним.—
Все на світі збагнеш, щоб лишити Землі після страти.

Ти — це зоряний дух. Та оте не нове відкриття,
Далєбі, не одразу поселиться в серці твоєму.
Скільки буде страждань! Як тебе замордує життя!
А проте лиш тобі людство визначить долю окрему.

Піфагор ти чи Бруно, а слово і серце одно.

Ти—мов голка, що вводить до вени призначені ліки.
Шлях твій страдницький в зорях уже загубився давно,
А попереду — муки та болі. Назавжди, навіки.

Скільки люті й отрути на тебе вихлюпує Тьма!
Але ти лиш смієшся, вступаючи з нею до бою.
І здається, що більшої радості в тебе нема,
Ніж дивитись, як хмиз починає горіть під тобою.

Отже, ти своє виконав. Можна спочити отам,
Де не кожному духові відпочивати вдалося.
Гірко те, що турбот довелося завдати катам,
А тобі все одно, чи вмирання, чи стрижка волосся.

Відпочинок недовгий — і знову на Землю, туди,
Де чекають Спінозу чи гнівної пісні Тараса.
Ти — це зоряний дух. Помирай, воскресай і веди
В світ отой, де під Сонцем формується зоряна раса.